

AFTONBLADET

Publicerad: 2011-02-25

- Kommer vi att få se en ny arabvärld efter folkets seger på Tahrir-torget i Kairo?
- Revolutionen visade kraften i vanliga människors hopp om förändring i en del av världen där vi länge bara sett extremism och förtryck.
- Aftonbladets Peter Kadhammar reser genom de viktigaste länderna för att söka en ny arabisk vår.
- I dag lyssnar han på prins Hassan av Jordanien – som tycker att det är folket som räknas.

"MEDBORGARNA SKA VARA DELAKTIGA" Prins Hassan av Jordanien, här tillsammans med sin dotter prinsessan Sumaya, berättar för Aftonbladets Peter Kadhammar hur han ser på oroligheterna i regionen. "Ledarna i länderna, inklusive mitt eget, måste utvidga medborgarnas inflytande", säger han.

Foto: ULF HÖJER

Prins Hassan vill bli arbetslös

Peter Kadhammar.

AMMAN. **Prins Hassan av Jordanien talar om skriften på väggen, ett talesätt ur bibeln som handlar om förmågan att se katastrofer som kommer.**

Denne korte, kraftige men inte tjocke man har kallats världens intelligentaste kunglighet. Planen var att han skulle efterträda sin bror kung Hussein, men på dödsbädden ändrade denne successionsordningen och lämnade över makten till sonen Abdullah.

Vad som hände mellan de bägge bröderna vet ingen, kanske inte ens Hassan själv. Det plötsliga, mysteriösa kastet i maktordningen får sägas vara symptomatiskt för Mellanöstern. Palatsintriger. Löften som bryts, nya som ges. Familjehänsyn. En otippad härskare träder fram.

Och ändå har inget hänt, landet är detsamma.

Behöver 100 miljoner jobb

Jag träffade prins Hassan i går i samband med en konferens om vattenbrist i regionen. Mannen som inte blev kung är 63 år och gör det han alltid har gjort: deltar i internationella konferenser, leder diverse hedervärda organisationer, skriver böcker och broschyrer. Pratar. Han har examen från Oxford och behärskar en mycket akademisk engelska.

På konferensen talade han om att medborgarna vill vara delaktiga i sina länders styrelse.

– Ni räknas inte. Jag räknas inte. Det är folket som räknas, sa prinsen till deltagarna som inte var fler än att de rymdes runt ett konferensbord.

Prins Hassan sa att Mellanöstern och Nordafrika behöver 100 miljoner nya arbetstillfällen till 2020.

– Ungdomarna har bråttom. En del av dem brinner.

– De auktoritära systemen koncentrerar sig på makt, inte på folkets välfärd.

Överraskades av revolten

I pausen sitter vi i ett kontorsrum. Ett följe av sekreterare, assistenter och livvakter i ena änden av rummet, prins Hassan och jag i den andra.

Jag frågar hur han reagerade när Tuniens Ben Ali och Egyptens Mubarak störtades.

– Med överraskning. Vi trodde alla att dessa regimer var stabila och hyggligt välskötta. Alla talade om utbildningsnivån i Tunesien och de ekonomiska framstegen i Egypten.

Skriften på väggen?

Prins Hassan såg den inte.

Ben Ali såg den inte.

Hosni Mubarak kallade i sitt sista tv-tal sig själv "far" och revolutionärerna söner och döttrar. Han begrep inte vad som skedde framför hans ögon.

En uppenbart förvirrad Muammar Gaddafi har läst lagen för Libyens medborgare och kallat de upproriska för drogade rättor.

Det är inte så enkelt att de bara var omgivna av ja-sägare som visade kulisser och gav ledaren friserad information. Om höjden över samhället är tillräckligt hög blir kanske inte sikten bättre utan sämre.

Vill öka folkets inflytande

Den vänlige och kloke prins Hassan sympatiserar med de folkliga revolutionerna.

– Ledarna i regionen, inklusive mitt eget land, måste utvidga medborgarnas inflytande. Bara när det råder ett nära samarbete mellan samhället och regeringen kan du säga att landet är stabilt.

I Jordanien utgår all makt från kungen. Om inte Hussein hade ändrat successionsordningen hade den kungen hetat Hassan.

– Jag sa alltid till min bror att vårt jobb var att göra oss arbetslösa. Monarkin ska bara vara en moralisk auktoritet. Då kan den spela en stabiliserande roll, som

i Belgien i dag. Det behövs en symbol över politiken.

Och vad svarade kung Hussein?

– Min bror tolererade mig.

Prins Hassan skrattar hjärtligt. Det är en behaglig, civiliserad intervju. År 2006 publicerade Amnesty en rapport som beskrev Jordanien som navet i ett globalt system av hemliga fångcentraler under USA:s ledning. Human Rights Watch har konstaterat att tortyr är rutin i jordanska fångelser. Den militära underrättelsetjänsten är huvudsakligen ansvarig för misshandel och tortyr av politiska fångar.

Human Rights Watch har kritiserat Jordanien ...

– Om du är ett land som Costa Rica har du fördelen av att ha upplöst armén ...

"Behöver inte vara ense"

Vad säger du om uppgifterna om tortyr i jordanska fångelser?

– Vad säger du om "rendition" (det hemliga amerikanska systemet med gripande, transport och förvaring av fångar)? När det kom upp såg vi att tortyr var en del av det så kallade kriget mot terrorn. Och detta i de så kallade västvänliga länderna.

Med all respekt, du är i vid mening en del av den här regimen.

– Ja, men jag behöver inte nödvändigtvis vara ense med det som pågår. Jag var djupt betänksam över tillståndet för mänskliga rättigheter i mitt eget land och insisterade på att Röda korset och andra organisationer skulle få besöka fångelserna. Men sedan kriget mot terrorn började har reglerna ändrats, inte bara här utan överallt. Vi har blivit besatta av ett krig som ska fortsätta i 10, 20 eller 30 år.

Makten – mer än kungar

Vi ser en prins, en president, en kung och tänker att där finns makten. Det är naturligtvis sant. Men makten är så mycket mer, ett nät av förbindelser, löften och skulder, hållhakar och intressen.

Vem bestämmer i Kairo när Mubarak är borta? Regimens tentakler förtvinar inte bara för att presidenten försvinner.

Vem bestämmer i morgon i Tripoli?

Vem bestämmer i Amman?

All makt utgår från kungen men prins Hassan antyder att ett land utan militärer är ett lyckligt land.

– Hans majestät konungen (Hussein) gjorde mycket. Vi har avskaffat dödsstraffet till exempel. Samtidigt, om impulsen från dina allierade, särskilt USA, är att tala om mänskliga rättigheter men inte utveckla dem ... Jag kan inte säga mer. Du får fråga de ansvariga.

I dag, fredag, blir det troligen nya demonstrationer som kräver frihet och demokrati. Jag frågar prins Hassan hur han reagerar om revolten sprider sig till Jordanien.

– Personligen skulle jag tycka att det vore tråkigt. Vi har en historia av stabilitet och mildhet. Vi har mycket bra att bygga på.

[Peter Kadhammar](#)